

זה צולם השבוע, כאשר פרצו כועלי הבניין הוובסלים לחוך „כית ברור“ בתל-אביב כדי לדבר עם נציגיהם

הפועלים שוברים שולחנות ומרביצים לקצין הבסחון

— היתה בכך ברכה, אבל משרד-האוצר, הקובע את צורת השימוש, אינו מקפיד על הגדלת הרחמים.

קרנות הפנסיה נחשבות בעולם לאחד הגורמים היציבים ביותר בשטח ההשקעות. אין הן נגררות להרפתקות פינאנסיות, כי האחריות שלהן היא כבדה מאד — פנסיה לעובד לעת זיקנה. יחד עם זאת הן משתדלות להשקיע בדברים בטוחים ביותר והמכניסים ביותר, כדי לשמור על ערך הכסף, ואף להעלות אותו. בישראל אין המצב כך.

בשנים 60—1959 עודד האוצר את הבורסה והביא לגאות ברחמים. דחאק באותה תקופה מנע האוצר בעד קופות הפנסיה מלהשקיע בבורסה. בשנים 65—1964, לעומת זאת, חלה ירידה בבורסה, ואז החליט האוצר לעודד את קופות הפנסיה להשקיע בבורסה, ואף רצה לחייב אותן לכך. היו לפינחס ספיר ודאי שיקולים משלו כדי לנהוג כפי שנהג, אולם ברור שאין אלה שיקולים של טובת הפועל.

12 אחוז מכספי הקרנות ניתן כהלואה לחברים בקרנות. ההלואות אלה הן בריבית אפסית של ששה אחוז בלבד. מבחינת החבר זוהי מתנה יפה, אבל מבחינת עתיד הקרן זוהי שגיאה. ידוע גם, כי מי שקרוב לאדם הנכון במקום הנכון זוכה להלוואות אלה ביתר קלות מסתם פועל בסתם עיירת עולים. סכום ההלוואות הללו הגיע ל־110 מיליון. מכשיר כזה נכבד מאד בידי העסקנים, ביחוד בעונת הבחירות.

ב־40 אחוז מהכסף חייבות הקרנות לרכוש איגרות-חוב ממשלתיות, ואילו 40 אחוז נוספים מושקעים במשק הסתדרותי. מדי שנה מתרחש בתוך חברת-העובדים מאבק איתנים על חלוקת השלל הזה. המעבידים הגדולים, סולליבונה וכו', דורשים חלק גדול ממנו, בטענה שכמעבידים הם מפרשים כסף רב לקופות הפנסיה. הם מאיימים אפילו: „אם לא נקבל לא נשלם.“

מה קורה פה? מוסד השייך להסתדרות ולפועלים, מאיים לא לשלם את חלקו בקרן הפנסיה, אם הפועל לא ילחה לו בחזרה את הכסף הזה, אפילו אם קיימת השקעה מכניסה יותר. אלה הן אותן חברות הדורשות לבטל את תוספת-היוקר. כלומר: הפועל מספק מכספו זריקות עודד חינויות למפעלים הלוחצים על ההסתדרות להקטין את שכרו.

זהו שוד כספי הפועלים. קודם כל שוד כספם של הפועלים הארעיים, אבל גם שוד כספם של כל חצי מיליון חברי קופות הפנסיה, אשר כספם אינו מושקע בצורה המכניסה ביותר.

הסתכמו בשנת 1964 בחמישה וחצי מיליון לירות. הקרנות, כמו כל ההסתדרות, לא קמו ביום אחד, ולא הגיעו מיד למימדים העצומים של היום. לכן יושבים, ככל אחת משבע הקרנות, עסקנים אשר מיווג הקרנות יפגע בהם. אף אחת מן המפלגות אינה מעוניינת בפיטורי העסקנים שלה. לעת עתה נפגעת יעילות הקרנות.

בשנה הנוכחית יצטברו בקופות הגמל ההסתדרותיות כ־300 מיליון לירות. ההון הכללי שלהן מגיע כבר למיליארד ו־600 מיליון לירות, ובכל זאת מצבן של הקרנות מעורר דאגה. כמות הכסף העומדת לרשות הקופות, והכסף שיתחסף לפי התחזית, לא יספיקו לתשלום הפנסיה לכל חברי הקופות לכשיוזקנו. בלשון מיקצועית קוראים לזה גרעון אקטוארי. אחד הגורמים לגרעון: כספי הקרנות מושקעים בהלואות צמודות למדד, בעוד הפנסיה המשולמת עולה עם המדד ועם חזילת השכר גם יחד. פירושו של דבר — תשלומי הפנסיה עולים יותר מהר מכמות הכסף המיועדת לתשלומים אלה. אילו הושקע הכסף בצורה יעילה — לא היה הדבר נורא.

עד כה לא הורגש הגרעון, כי העליה הגדולה הביאה לקרנות חברים חדשים, בגיל העבודה. הזקנים נישלחו למשרד-הסעד. מרבית הקרנות צעירות עדיין, גיל בו צוברות הקרנות כסף ואינן מוציאות אותו. אך עם הזקנות הפועלים והקרנות — יבוא המשבר.

★ ★ ★

האיצר מחכה

ר גרעון האקטוארי אינו גורם נדוודישינה לצמרת ההסתדרות. ברור להם שהממשלה לא תיתן להם לפשוט רגל. ברגע המכריע יוחלט על הלאמת הקרנות, ותקציב המדינה ישא בהוצאות. ברור שאי אפשר להפקיר מאות אלפי פנסיונרים בעלי זכות בחירה, כי זה יתבטא בעשרות חברי-כנסת. אבל בינתיים אפשר להשתמש בכסף. אילו השתמשו בו כראוי

בסידרה זו הוכיח העולם הזה כי:

- האיגוד המיקצועי אינו דמוקרטי. לא נערכו בו בחירות מעולם. עסקניו ממונים ועושים את רצון הממונים עליהם. כתוצאה מכך אין האיגוד המקצועי משרת את הפועלים.
- החברות בהסתדרות פתוחה למאות אלפים פועלים, ואף כאלה המעבידים אחרים. הללו משתתפים בבחירות הכלליות להסתדרות, ומכתיבים לעובדים את רצונם.
- הצמדת החברות בקופות-חולים לחברות בהסתדרות ולהיפך, הפכה את השרות הרפואי לשוט מונף על הפועל. כל סטייה מהקו של צמרת ההסתדרות גורר איום בגירוש מההסתדרות ואיום במניעת סיוע רפואי.
- חברת-העובדים והמשק ההסתדרותי כושלים מבחינה כלכלית, בשל ניהול לקוי ובשל תכתיבים מיפלגתיים. חברת-העובדים הפכה לחברת מעבידים, ומגנה על האינטרסים שלה כנגד העובדים.
- צמרת ההסתדרות אינה אלא סניף של מפא"י. ההחלטות אינן נופלות בהכרעה של הפועלים אלא של מפא"י. מנהלים ממונים מטעם מפא"י, ובחירות נערכות כשנוח למפא"י.
- קרנות הפנסיה של הפועלים ממנות את חברת-העובדים הכושלת. כספי הקרנות מושקעים בדרך המכניסה ביותר, לטובת המבוטחים בהן. פועלים רבים אינם ילים את המגיע להם.

העולם הזה דורש:

- החברות בהסתדרות צריכה להיקבע על-פי חברות באיגוד מיקצועי.
- ראשי כל איגוד צריכים להיבחר בבחירות דמוקרטיות, ולקבוע את קו האיגוד לפי דצון החברים בו.
- ההסתדרות עצמה צריכה להיות רק אירגון נג כללי של איגודים מקצועיים.
- קופות-חולים חייבת להיפרד מהתלות בהסתדרות, ולהיכלל במיטגרת של חוק ביטוח בריאות ממלכתי.
- חברת-העובדים צריכה להתפרק. כל מיפעל צריך לעמוד בפני עצמו, עם מאזן רווח והפסד משלו. המיפעלים יעברו לבעלות העובדים בהם, והרווחים יחולקו בין הפועלים. כך יוצמד השכר לתפוקה.
- מנהלים ייקבעו על פי מיכרזים מיקצועיים.
- קרנות הפנסיה יאוחזו. יתקבל רק כסף מזוהה. לכל פועל יהיה תיק בו יצוין כל סכום שהוא, או המעביד שלו, יכניסו לקרן.